

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

18 september 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de bestemming van het gebied Solterheide in Meeuwen-Gruitrode
Met redenen omklede motie

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 18 september 2003

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.17 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de bestemming van het gebied Solterheide in Meeuwen-Gruitrode

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de bestemming van het gebied Solterheide in Meeuwen-Gruitrode.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, mijn interpellatie betreft het gebied Solterheide in het noordoosten van Limburg. Het wordt omgeven door de gemeenten Neeroeteren, Opoeteren, Opitter en Neerglabbeek. Het ligt op de rand van het Kempisch Plateau en heeft een oppervlakte van 830 hectare.

Het is een gebied met hooilanden, akkers, houtwallen en kastanjedreven. Solterheide maakt deel uit van een uitgestrekt en bijzonder waardevol landschap De Hoge Kempen. Het betreft een kleinschalige afwisseling van eiken en dennenbossen met landbouwpercelen. De bosoppervlakte overweegt op het landbouwgedeelte.

Volgens de Belgische Biologische Waarderingskaart krijgt het gebied de kwalificaties 'biologisch zeer waardevol' omwille van het loofhout en de houtkanten, tot 'biologisch waardevol' voor het naaldhout. Niet alleen de vegetatie is bijzonder, maar ook de roofvogelpopulatie. Het gebied grenst

tevens aan de vallei van de Itter- en Eetsevelerbeek.

We moeten de situatie over een langere termijn bekijken. De Vlaamse regering heeft een ontgrindingsstop afgekondigd vanaf 2005, met een afbouwperiode. Momenteel wordt er hard gewerkt aan de realisatie van het natuurpark Midden-Limburg. Het gebied ligt op de grens en is tot nog toe vrij gaaf gebleven. De steile rand van het Kempisch Plateau is vrij ongeschonden gebleven en dankt daaraan zijn bijzondere waarde. De regio biedt recreatiemogelijkheid aan honderdduizenden fietsers. Tegelijk is het aangenaam wonen in de dorpskernen die bedreigd worden door de ontgrinding.

Solterheide werd op 2 februari 1994 door de Vlaamse executieve op het gewestplan ingekleurd als natuurgebied. Deze procedure was vroeger al gestart, op initiatief van minister Waltniel. Tegen deze beslissing werd beroep aangetekend bij de Raad van State door een vijftal grindverwerkende bedrijven. Meestal laten dergelijke uitspraken lang op zich wachten. In 2000 kwam er uiteindelijk een arrest dat de verzoekers gelijk gaf. Het besluit van de Vlaamse regering, samen met alle voorgaande besluiten, werd vernietigd of vervallen verklaard wegens procedurefouten. Zo zou de hoogdringende onvoldoende zijn gemotiveerd, en zou de regering voor haar uiteindelijke besluit geen of onvoldoende voorafgaandelijk advies hebben gevraagd aan de wetgevende kamer van de Raad van State, maar dat is momenteel niet de kern van de zaak.

Mijnheer de minister, in 2000 had u schriftelijk contact met een aantal milieugroepen, vooral met de NAN. U schreef : 'Gelet op het feit dat de Vlaamse regering in het verleden haar verlangen heeft laten blijken tot herbesteding van de Solterheide en er een aantal elementen zijn die deze wijziging mee ondersteunen, met name in het kader van de uitvoering van het grinddecreet, zie ik

Sauwens

geen bezwaren tegen een herneming van de bestemmingswijziging die door de Raad van State werd vernietigd.

Ondertussen zijn we 3 jaar later. Het oppervlakte-delfstoffendecreet is er gekomen. Het delfstoffenplan is op komst. De kranten leren me dat minister Ceysens vorige week heeft verklaard dat er een vijftal gebieden in aanmerking komen voor verdere ontgrinding. Solterheide zou daarbij horen. Ze zal een drietal gebieden moeten uitkiezen.

Ik heb een interne nota op de kop kunnen tikken waaruit blijkt dat dit gebied niet zo bijzonder hoog gerangschikt staat in het geheel van de ontgrindingsgebieden. Het betreft hier immers een zandgrindpakket met geringe grindinhoud, namelijk ongeveer 35 percent. Dat blijkt uit boringen van 1994 door Geolab. Vanuit geologisch oogpunt voldoet dit gebied op zich dus niet aan de vereisten van grindontginningsgebied. Vrij grote oppervlaktes moeten worden aangesneden om voldoende hoeveelheden te kunnen opdelven.

Er is ook het probleem van de dorpskernen en de zeer moeilijke bereikbaarheid. De nota stelt dat de mobiliteit eveneens een probleem is, daar het transport elke maal door een of meerdere woonkernen moet verlopen, namelijk Neerglabbeek, Opitter of Opoeteren. Wat ook als negatief wordt ervaren, is dat er geen verwerkingsinstallatie aanwezig is.

Mijnheer de minister, ik sta nog volledig achter het besluit van destijds over het afbouwscenario voor grind. De voordelen van de grindexploitatie wegen niet langer op tegen de nadelen, zelfs vanuit puur economisch oogpunt bekeken. Die discussie moet nog verder worden gevoerd met de minister van Economie bij het opstellen van het uiteindelijke delfstoffenplan. Voor de tewerkstelling is hetgeen er aan landbouwgrond zou verloren gaan voor de exploitatie van dit gebied of van een deel ervan niet te verantwoorden. Ook de toeristische sector zou hiervan te grote nadelige gevolgen ondervinden. Een verdere ontgrinding of aansnijding van dit gebied zou volledig haaks staan op hetgeen de regering steeds heeft gezegd te doen, namelijk de natuurwaarden verder ontwikkelen in plaats van ze af te bouwen.

Mijnheer de minister, om al deze redenen ben ik ervan overtuigd dat dit gebied snel opnieuw zijn juridische bescherming van destijds moeten bekomen. Mijn vraag is dan ook duidelijk en vrij een-

voudig. U hebt al verwezen naar het decreet, waarin nu in een andere procedure wordt voorzien. Zal de regering een initiatief nemen om dit gebied opnieuw als landbouw- en natuurgebied in te kleuren? Indien ja, wanneer zal ze dat doen?

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik sta volledig achter de interpellatie van de heer Sauwens. Toch moet de problematiek over het ontginningsbeleid ruimer worden bekeken.

Ongeveer een half jaar geleden is er commotie ontstaan in verband met de zandontginning in Bree. Nu is de gemeente As aan de beurt. Daar dreigt ook een natuurgebied te worden aangesneden voor ontginning.

Mijnheer de minister, waar en wanneer gaat de Vlaamse regering uitvoeringsbesluiten en een plan opmaken zodat de mensen in Limburg klaar en duidelijk weten waar de ontginningsgebieden zich bevinden?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, vooreerst wil ik erop wijzen dat ik de bevoegdheid Economie heb doorgegeven aan minister Ceysens. Straks kom ik daarop terug. Dit dossier is ons vanzelfsprekend bekend, en er is ook briefwisseling over gevoerd. Uw vraag moet gezien worden in een bredere context. Ik zal dan ook proberen die te schetsen. Ik zal ook citeren uit het antwoord dat de minister van Economie me heeft gegeven om de puzzel enigszins volledig te maken.

De Vlaamse regering heeft in het verleden inderdaad reeds haar intenties om Solterheide een nieuwe bestemming te geven, kenbaar gemaakt via een gewestplanwijziging uit 1994. De Raad van State vernietigde die gewestplanwijziging evenwel in 2000 op basis van procedurefouten.

De Natuurbehoud Actie Neerglabbeek NAN heeft me in het recente verleden verscheidene malen, al dan niet rechtstreeks, haar bezorgdheid kenbaar gemaakt over de mogelijke bedreiging die een eventuele ontginning vormt voor de daar aanwezige natuur- en landschapswaarden. Niemand betwijfelt ook dat die daar aanwezig zijn. De ecologische waarde van het gebied is vrij hoog.

Van Mechelen

In mijn antwoorden daarop heb ik steeds gestipuleerd dat ik niet zou nalaten die problematiek te laten onderzoeken in het kader van de ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur en de daarmee gepaard gaande prioriteitsstelling. Dat is nu volop bezig. Ik verwijs terzake onder meer naar mijn antwoord aan de Natuurbehoud Actie Neerglabbeek van 15 september 2000.

Aangezien het onderzoek in kwestie betrekking heeft op enerzijds de natuurlijke structuur en anderzijds het al dan niet schrappen van een potentieel ontginningsgebied, is het evident dat tevens de ministers bevoegd voor Leefmilieu en Economie hierbij betrokken zijn. Teneinde expliciet uitsluitel te bekomen omtrent uw vraag ware het dan ook aangewezen geweest hen eveneens in uw interpellatie te ondervragen. Ik zal echter proberen ook op die aspecten te antwoorden.

Meer specifiek zijn het VEN, en zijn maatregelenbesluit, en het oppervlaktedelfstoffen decreet de twee belangrijkste beleidsinstrumenten die doorslaggevend zullen zijn bij deze afweging.

Inzake laatstgenoemd aspect heb ik niet nagelaten, naar aanleiding van uw interpellatie, het kabinet van minister Ceysens te consulteren. In een e-mailbericht werd meegedeeld dat 'geologisch onderzoek van de ondergrond aantoonde dat er in Solterheide nog geen 20 procent grind aanwezig is. Bijgevolg kan dit gebied niet langer weerhouden worden als grindwinningsgebied in het kader van het grinddecreet. De korrelgrootte van het aanwezige zand echter maakt dat dit gebied bijzonder geschikt is voor de ontginning van hoogwaardig bouwzand, waardoor dit gebied opgenomen werd in het bijzonder delfstoffenplan voor zand.'

Het bericht vervolgt : 'In het VEN is Solterheide opgenomen als GENO – Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling – waarbij optimale ontginning mogelijk blijft. Over ontginning staan er in het Maatregelenbesluit een aantal bepalingen, die enerzijds een algemene ontheffing verstrekken aan de sector en anderzijds verwijzen naar de bepalingen van het decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen. Dit betekent niet dat in ontginningsgebieden alles kan. Het delfstoffen decreet moet de milieutechnische en ruimtelijke eisen van de bestaande regelgeving, evenals een toetsing aan het maatschappelijk draagvlak, volgen.'

Tot slot lees ik nog in het bericht : 'Het decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen heeft twee belangrijke doelstellingen : in voldoende terreinen voorzien om aan de behoefte van Vlaanderen aan delfstoffen te voldoen en om in de aangeduide gebieden een optimale ontginning te laten gebeuren, om efficiënt en duurzaam om te springen met de beperkte ruimte in Vlaanderen. In het delfstoffen decreet is daarom bepaald dat voor elke delfstof een bijzonder delfstoffenplan, met een toekomstperspectief van 25 jaar, moet opgemaakt worden.'

Door de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie – ANRE – is een bijzonder delfstoffenplan over de zandwinning ter afweging overgemaakt aan de afdeling Ruimtelijke Planning van mijn administratie. In dit plan is Solterheide door ANRE opgenomen als potentieel zandwinningsgebied.

Een definitieve beslissing over dit voorstel is nog niet genomen, aangezien binnen de Vlaamse regering de besluitvorming hierover nog niet is opgestart, maar ik neem aan dat heel binnenkort hierover een IKW – interkabinettenwerkgroep – zal samenkomen. Hier zal een antwoord moeten worden geformuleerd op de vraag of er alternatieven zijn, in minder kwetsbare gebieden, voor zandwinning in Solterheide. Dit zou impliceren dat de gewestplanwijziging van 1994 via een ruimtelijk uitvoeringsplan zou kunnen worden hernomen.

Het vooropgestelde onderzoek is dus volop bezig. Het gaat over het gewestplan, het delfstoffenplan, de voorbereiding van het ruimtelijk uitvoeringsplan over de afbakening van de groene en de agrarische structuren. Daarnaast is de voorbereiding voor het opstellen van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor Solterheide bijna afgerond. Als de interkabinettenwerkgroep tot het besluit komt dat Solterheide niet thuishoort in het delfstoffenplan, kan ik bij wijze van spreken een week later aan de ministerraad een ruimtelijk uitvoeringsplan voorleggen om de procedure hiervoor op te starten.

Ik zal aan mijn collega's van Leefmilieu en Economie vragen om over Solterheide uiterlijk in oktober een uitspraak te doen, zodat ik de heer Sauwens in kennis kan stellen van het gevolg dat aan zijn interpellatie wordt gegeven.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord, maar ik wil er toch op aandringen dat u de procedure opstart. Als er geen procedurefouten waren geweest en er geen procedure bij de Raad

Sauwens

van State was, dan kwam het gebied zelfs niet in aanmerking omwille van pure stedenbouwkundige bepalingen. Het is alleen omdat het arrest van de Raad van State eraan komt, dat het gebied opnieuw in de belangstelling staat. In de logica van uw schrijven van september 2000, had ik een formeler antwoord verwacht.

Minister Dirk Van Mechelen : Het delfstoffenplan is nog niet door de regering goedgekeurd.

De heer Johan Sauwens : Deze interpellatie komt op tijd. Omwille van de voorgeschiedenis kunt u aan de regering voorstellen om een ruimtelijk uitvoeringsplan op te stellen waardoor het gebied opnieuw landbouw- en natuurgebied wordt.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Sauwens, we mogen elkaar niet verkeerd begrijpen. Mijn administratie is zo goed als klaar met het ruimtelijk uitvoeringsplan – dat blijkt uit de nota van de heer Beersmans. Bovendien zijn wij ook op een algemener niveau bezig met de ruimtelijke uitvoeringsplannen, met groene en gele structuren. Ondertussen maken de collega's van ANRE op basis van het decreet het delfstoffenplan op. Zoals de zaken evolueren, lijkt het quasi uitgesloten dat er ooit wordt ontgonnen. Voor wat mijn bevoegdheden betreft, zal een en ander simultaan gebeuren.

Natuurlijk moeten we ervoor opletten om niet alles uit het delfstoffenplan te schrappen, want dan zou het niet langer aan het delfstoffendecreet beantwoorden. Ook op dat vlak moeten afwegingen gebeuren. Economie heeft, net zoals Leefmilieu, het recht om een aantal zaken op te eisen. Wie ben ik om toenmalig minister Walt Niel tegen te spreken als hij indertijd een groene gewestplanwijziging heeft doorgevoerd als blauw minister.

De heer Johan Sauwens : Toenmalig minister Walt Niel heeft toen een bijzonder groene periode gekend.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Sauwens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.38 uur.*
